

ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
Кафедра публічного управління та адміністрування

МАМЧУР РОМАН СЕРГІЙОВИЧ
МОЛОДІЖНА ПОЛІТИКА В УКРАЇНІ ТА ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЯ НА
МУНІЦИПАЛЬНОМУ РІВНІ (на прикладі м. Миколаєва)

Спеціальність: 281 Публічне управління та адміністрування

АВТОРЕФЕРАТ

магістерської роботи на здобуття наукового ступеня
магістра публічного управління

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Сучасна молодіжна політика в Україні є одним із важливих і пріоритетних напрямів діяльності держави, спрямованого на створення та забезпечення молоді країни правовими, соціально-економічними, організаційними, освітніми гарантіями задля самореалізації, соціалізації й розвитку молодої людини як особистості. Адже молодь завжди була, є і буде тією енергійною та продуктивною частиною населення, яка вносить зміни в майбутнє країни відповідно до світових та європейських норм.

Нині розвиток Української держави значним чином відбувається під впливом цінностей та норм Європейського співтовариства. Процес євроінтеграції України передбачає не лише трансформацію, а й модернізацію різних важливих систем громадянського суспільства, затвердження демократії та верховенства права, формування цілісної ідентичності українського суспільства, що, вимагає не лише зважених рішень керівництва країни, а і значного часового ресурсу.

Відносно реалізації молодіжної політики на муніципальному рівні, доцільно зазначити, що в умовах децентралізації зростає і відповідальність саме місцевих органів влади за розвиток, координацію та посилення міжсекторальної взаємодії з молодіжним активом міста. Молодіжна політика на місцевому рівні має зосереджуватися на визначенні та удосконаленні вже існуючих напрямів діяльності молодіжного активу, його комфортного середовища для самореалізації та залученні молоді до процесу розробки й прийняття соціально-політичних важливих рішень для міста.

В молодіжному секторі, різноманітні молодіжні організації, гуртки, рухи направляють свою діяльність на розвиток молодіжної інфраструктури, активізування її співпраці з різними міжнародними організаціями задля переймання позитивного досвіду та впровадження нових перспективних рішень на українську практику.

Таким чином, сучасна молодь, її потенціал і мобільність, може внести значні зміни в оновлення не лише основних положень молодіжної політики, але й загальної стратегії розвитку нашої держави.

У зв'язку з цим виникає необхідність дослідження питання становлення та розвитку молодіжної політики на всеукраїнському й місцевому рівнях, виявлення її основних проблем, перспектив і шляхів модернізації відповідно до європейських стандартів та норм.

Під час дослідження молодіжної політики України було проаналізовано Конституцію України, значну кількість законів, конституційно-правових документів стосовно формування та реалізації молодіжної політики як в межах всієї країни, так і на місцях.

Важливе значення у процесі дослідження даної тематики набули статистичні дані й результати соціологічних досліджень як всезагального так і місцевого рівнів, що видаються Українськими науково-дослідними центрами та регіональними громадсько-аналітичними центрами. Окрім того, автор використовував матеріали статутних документів молодіжних організацій, які стосуються змісту молодіжної політики, реалізації молодіжних суспільних ініціатив та проектів.

Безперечно цінність для уточнення тенденцій і подій у сучасному молодіжному середовищі склали Інтернет-ресурси, онлайн-платформи молодіжних організацій,

матеріали онлайн-конференцій, тощо.

Таким чином, під час узагальнення наявних наукових робіт з питань функціонування молодіжної політики України, автор дипломної роботи дійшов до висновку, що на даний момент у науковій літературі наявна значна кількість наукових матеріалів відносно комплексного вивчення молодіжної державної політики. Однак, важливо звернути увагу на результати останніх подій як в Україні так і в світовому співтоваристві, які беззаперечно вплинули на формування та реалізацію молодіжної політики як на всеукраїнському так і на місцевому рівнях.

Мета дослідження – дослідження основних проблем і перспектив молодіжної політики в Україні з виявленням можливих напрямів її модернізації відповідно до стандартів Європейського союзу та, зокрема, реалізації молодіжної політики на муніципальному рівні (на прикладі м. Миколаєва) в умовах децентралізації.

Відповідно до поставленої мети визначено такі **завдання** дослідження:

- охарактеризувати стан наукової розробки проблеми;
- визначити конституційно-правові засади молодіжної політики в Україні;
- висвітлити зарубіжний досвід реалізації молодіжної політики на муніципальному рівні;
- узагальнити важливі напрямки реалізації молодіжної політики в Україні на муніципальному рівні (на прикладі м. Миколаєва);
- виокремити основні проблеми та результати молодіжної політики в Україні;
- обґрунтувати можливі напрями модернізації та шляхи підвищення ефективності молодіжної політики в Україні відповідно до європейських стандартів.

Об'єкт дослідження: молодіжна політика в Україні.

Предмет дослідження: особливості молодіжної політики в Україні та її реалізація на муніципальному рівні (на прикладі м. Миколаєва).

Методологія та методи дослідження. Під час вивчення даного питання, автор використовував як загальнонаукові так і спеціальні методи дослідження, що зумовлюється особливістю предмету наукової роботи. Так, у процесі визначення молодіжної політики як цілісної системи, як комплексного соціального явища, що поєднує в собі напрацювання молодіжних інституцій в практичній, науковій, соціально-політичній, ідеологічній та іншій діяльності, було застосовано системний метод. Окрім того, даний метод використовувався під час визначення понять «молодіжна політика», «молодь», «молодіжна громадська організація», «децентралізація», тощо.

Структурно-функціональний метод став у нагоді під час визначення молодіжних організацій як одного з соціальних інститутів громадянського суспільства. Порівняльний метод дослідження було залучено автором під час визначення ролі та місця молодіжних організацій всеукраїнського та регіонального рівнів у процесі прийняття суспільно-важливих рішень для країни. При роботі із нормативно-правовою базою діяльності молодіжних організацій використовувався інституційно-нормативний підхід, що зорієнтував автора на виявленні наявних переваг та недоліків існуючого українського законодавства в молодіжній сфері.

Окрім того, важливо зазначити, що автор магістерської роботи неодноразово брав участь у різних молодіжних заходах на місцевому (м. Миколаїв) та обласному рівнях, що вимагає використання методу прямих спостережень. Наявність такої практики надає можливість особисто проаналізувати діяльність, й відповідно, отримані результатами та

прослідкувати їх динаміку реалізації на муніципальному рівні.

Наукова новизна отриманих у процесі дослідження результатів полягає в тому, що:

уперше:

- комплексно проаналізовано основні проблеми та перспективи розвитку молодіжної політики всеукраїнського та місцевого рівнів (на прикладі м. Миколаєва) в умовах децентралізації та в активний період поглиблення процесу інтеграції України з Євросоюзом.

удосконалено:

- основні напрями реалізації молодіжної політики відповідно до сучасних умов розвитку України та механізми залучення молодіжного активу до процесу прийняття соціально-політичних рішень;

дістали подальшого розвитку:

- узагальнення ролі та місця молодіжної політики задля налагодження політичного діалогу у системі «молодь – держава».

Практичне значення роботи полягає у комплексному дослідженні молодіжної політики України, виявленні основних проблем та перспектив її реалізації на муніципальному рівні в сучасних умовах євроінтеграції, зокрема, після останнього розширення Євросоюзу та ратифікацією Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони та Європейським Союзом і його державами-членами, з іншої сторони.

Матеріали наукового дослідження доцільно використовувати у діяльності молодіжних громадських організацій, у роботі державних та недержавних установ України, інституцій та відомств, пов'язаних з реалізацією молодіжної політики в Україні. Окремі пункти даної роботи відносно інтеграції європейських принципів молодіжної політики на теренах України можуть бути використані під час розробки та затвердження цільових програм розвитку, що націлені на визначення головних напрямків та основного змісту місцевих комплексних заходів щодо діяльності й координації місцевої підтримки молоді міста.

Також основні положення роботи можуть використовуватися науково-педагогічними працівниками ВНЗ України під час викладання лекційних матеріалів для підготовки політологів, соціальних працівників, журналістів та фахівців інших спеціальностей. Тематика роботи є актуальною й перспективною для організації «круглих» столів, «вебінарів», семінарів і конференцій всеукраїнського та міжнародного рівнів.

Публікації. Результати магістерської роботи були представлені й знайшли відображення в тезах міжнародної наукової конференції: «Ольвійський форум – 2019: стратегії країн Причорноморського регіону в геополітичному просторі: XIII» (2019 р.) м. Миколаїв.

Структура магістерської роботи обумовлена метою, завданнями і логікою дослідження і складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку літератури. До тексту додано список використаних джерел (82 найменування). Загальний обсяг роботи становить 96 сторінок, з яких обсяг основного тексту – 83 сторінки.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У вступі обґрунтовано актуальність теми, сформульовано мету та основні завдання, об'єкт і предмет, методи дослідження, висвітлено наукову новизну і практичне значення виконаної роботи. Наведено результати апробації основних положень та особистий внесок автора дослідження.

У першому розділі *«Теоретико-методологічні основи дослідження молодіжної політики в Україні на муніципальному рівні»* охарактеризовано проблематику та джерельну базу дослідження молодіжної політики в Україні на муніципальному рівні, а також окреслено зарубіжний досвід функціонування молодіжної політики.

Підрозділ 1.1. «Стан наукової розробки проблеми» присвячений аналізу стану наукової розробки проблеми у вітчизняній та зарубіжній науці.

Важливою групою джерел для написання магістерської роботи є напрацювання вітчизняних (О. Балакірева, В. Барабаш, В. Бебик, Є. Бородін, В. Вербець, І. Гайванович, Ю. Галабурда, М. Гуцалова, М. Іванов, А. Карнаух, М. Кербаль, О. Корнієвський, В. Криворученко, Ю. Криворучко, В. Кулік, Н. Паніна, С. Сорока, В. Ярошенко) науковців, а також нормативно-правові акти: закони України, укази Президента України, Постанови й розпорядження Кабінету Міністрів, акти органів місцевого самоврядування.

Зроблено висновок, що на даний час науковий доробок вітчизняних науковців нараховує велику кількість досліджень та матеріалів стосовно розуміння молодіжної політики, її місця в державі, й відповідно, діяльності молодіжних організацій, їх результатів, ролі в державному управлінні та впливу на розвиток громадянського суспільства в Україні.

У підрозділі 1.2. *«Конституційно-правові засади молодіжної політики в Україні»* окреслено нормативну базу функціонування молодіжної політики в Україні та основи її функціонування на місцевому рівні.

З'ясовано, що діючі нормативно-правові документи в сфері молодіжної політики є на разі застарілими та потребують редакції відповідно до сучасних реалій, а також вдосконалення відповідно до європейських стандартів та норм.

Зроблено висновок, що функціонування молодіжної політики потребує своєчасної модернізації та узгодженості між різними гілками влади.

У підрозділі 1.3. *«Зарубіжний досвід реалізації молодіжної політики на муніципальному рівні»* показано основні ознаки та особливості європейських моделей молодіжної політики.

З'ясовано, що найбільш відомі міжнародні моделі молодіжної політики мають власні принципи роботи з молоддю та кожна з них має певні переваги та недоліки. Для України найбільш оптимальною моделлю молодіжної політики є протекціоністська модель, характерна для країн центральної Європи і спостерігається у залученості молоді до політичних процесів в країні.

Зроблено висновок: принципи роботи європейських моделей імплементувати в українську практику є некоректно, так як в Україні ще недостатньо розвинута нормативно-правова база функціонування молодіжної політики. Проте поступова імплементация надасть можливість державним органам влади в Україні внести відповідні корективи в основні принципи регулювання молодіжної політики як на загальнонаціональному рівні, так і на місцях.

У другому розділі «Аналіз основних напрямків реалізації молодіжної політики в Україні на муніципальному рівні (на прикладі м. Миколаєва)» визначені основні напрямки функціонування молодіжної політики на державному та муніципальному рівнях, а також виявлено проблеми впровадження молодіжної політики.

З'ясовано найголовніші напрямки діяльності молодіжної політики, що потребують модернізації та оновлення зі сторони органів державної влади на національному рівні:

- забезпечення правової й соціальної захищеності молодого покоління;
- забезпечення молоді мінімальними соціальними послугами, а саме: навчання, духовний розвиток, виховання, охорона здоров'я, перше місце працевлаштування;
- взаємодія державних, громадських інтересів та прав особистості у становленні й впровадженні національної молодіжної політики;
- пріоритет громадських ініціатив до аналогічної діяльності державних органів та установ щодо фінансуванні заходів і програм, що стосується молоді.

Слід зауважити, що на сьогоднішній день молодь та молодіжні організації на муніципальному рівні не можуть в повній мірі реалізовувати свої можливості без вагомої підтримки державних та місцевих органів управління за наявності ряду перепон та проблем, пов'язаних з фінансуванням, наданням матеріальної бази та створення механізму взаємодії, а також реалізації програми молодіжних заходів.

Зроблено висновок, що молодіжна політика потребує сучасного оновлення та модернізації її принципів та напрямів розвитку, відповідно, потрібно змінити ставлення держави до розвитку молодіжної політики.

У підрозділі 2.1. «Передумови й причини реформування молодіжної політики в Україні» висвітлено найважливіші фактори, що впливають на розвиток молодіжної політики на державному рівні в сучасних умовах. Також визначено основні принципи, на основі яких сьогодні формується та реалізується молодіжна політика в Україні.

Зроблено висновок, що молодіжна політика України потребує її реформування відповідно до сучасних запитів та потреб молоді та до зовнішнього вектору розвитку нашої держави, направлено на євроінтеграцію. Молоде покоління в Україні вимагає від органів державної влади та органів місцевого самоврядування оновлення та модернізацію основних положень стратегії розвитку молодіжної політики як в державі загалом, так і на місцях.

Підрозділ 2.2. «Особливості та проблеми молодіжної політики в Україні» присвячений основним тенденціям та викликам на шляху до модернізації молодіжної політики в Україні, а також на муніципальному рівні. З'ясовано, що в м. Миколаєві за розвиток молодіжної політики відповідає управління молодіжної політики Миколаївської міської ради, яке спрямовує свою діяльність на реалізації міської програми «Молодіжна політика» на 2019-2021 роки.

Автор дійшов висновку, що проблеми у молодіжній політиці існують і вони потребують уваги зі сторони органів державної влади та негайного їх вирішення як на національному так і на муніципальному рівнях. Усунення проблемних питань у сфері функціонування молодіжної політики забезпечить поліпшення становища молоді, активізує його участь у різних заходах країни, посилить конкурентоспроможність України та, водночас, компенсує й мінімізує наслідки помилок, що властиві молоді.

У підрозділі 2.3. «Результати молодіжної політики в Україні» відображені основні результати роботи органів державної влади щодо становлення та розвитку молодіжної політики за роки розбудови незалежної української держави.

Зроблено висновок, що починаючи з періоду проголошення Україною незалежності, органами державної влади проведена значна робота по створенню, розвитку та реалізації молодіжної політики. Відповідно, отримано значні результати, які певним чином вплинули на подальший розвиток молодіжної політики. Однак, з активними процесами глобалізації та науково-технічним прогресом важливо внести корективи в основні напрямки роботи та розвитку молодіжної політики, які б відповідали сучасним запитам та потребам молоді.

У **третьому розділі** «Перспективи молодіжної політики в Україні» наведено основні перспективи розбудови молодіжної політики в Україні та надано рекомендації щодо підвищення ефективності молодіжної політики в Україні та на муніципальному рівні (на прикладі м. Миколаєва).

Зроблено висновок, що дослідження питання про можливі напрями модернізації молодіжної політики в Україні та її наближення до європейських стандартів є актуальним та затребуваним відповідно до сучасних реалій. Молодіжна політика сучасної України потребує визначення її напрямів та узгодженості їх в органах державної влади, особливо, в період децентралізації.

Підрозділ 3.1. «Можливі напрями модернізації молодіжної політики в Україні та її наближення до Європейських стандартів» присвячений шляхам модернізації існуючих напрямів молодіжної політики в Україні на основі позитивного світового досвіду, зокрема, країн ЄС.

Зроблено висновок, що доцільно буде законодавчо закріпити положення та процедуру створення нових сучасних молодіжних центрів і удосконалити функції вже існуючих при органах державної влади та органах місцевого самоврядування в різних містах країни. Спільною метою центрів буде створення сприятливих умов для роботи з молоддю та впровадження новітніх підходів до модернізації молодіжної політики як на місцевому так і національному рівнях.

У підрозділі 3.2. «Оцінка ефективності молодіжної політики в Україні» досліджено основні критерії оцінки ефективності молодіжної політики на державному та муніципальному рівнях.

Автором зроблено висновок, що ефективність реалізації молодіжної політики України залежить від багатьох факторів як внутрішнього так і зовнішнього характеру. Оцінка ефективності реалізації молодіжної політики України базується на вже отриманих результатах впровадження молодіжних заходів. Важлива роль відноситься муніципальним молодіжним структурам, які повинні виступати посередниками в системі «органи державної влади – молоде покоління».

У підрозділі 3.3. «Шляхи підвищення ефективності молодіжної політики в Україні» автор наводить шляхи модернізації і розвитку молодіжної політики в Україні на загальнонаціональному рівні. Також надано пропозиції щодо шляхів підвищення ефективності молодіжної політики на рівні місцевих громад.

Запропоновано розглядати молодь як основний суб'єкт молодіжної роботи задля підвищення ефективності розвитку молодіжної політики. Окрім того, важливо створювати належні умови для залучення молоді до участі у суспільно-політичних процесах та

реалізації молодіжної політики, зокрема. Важливим також є налагодження ефективної міжсекторальної та міжгалузевої взаємодії на загальнонаціональному та місцевому рівнях відповідно до сучасних реалій і можливостей.

ВИСНОВКИ

Під час проведення даного наукового дослідження, автор прийшов до наступних висновків, що були узагальнені в наступні тези.

На сьогодні в Україні наявна значна кількість наукових публікацій, в яких широко розкривається зміст, перспективи розвитку та вже отриманні результати впровадження молодіжної політики в Україні. В основному, значна частина науковців та дослідники в своїх напрацюваннях звертали увагу на визначенні молодіжної політики як одного з елементів структурованого молодіжного сектору, з одного боку, та як один із напрямків діяльності держави, з іншого.

Однак, існує і необхідність продовжувати вивчати дану тематику, враховуючи динаміку змін як у внутрішньому, так і зовнішньому векторі розвитку нашої країни. Насамперед, варто відмітити, що питання розвитку молодіжної політики в Україні стало актуальним для різних напрямків науки. Це пов'язано з відсутністю чіткої методології дослідження даного питання та, відповідно, стрімкістю політичних процесів у нашій країні. Тому з кожним роком збільшувалася і відповідно, кількість наукових праць, що розкривали сучасні реалії, тенденції та напрями проявів соціально-політичної активності представників молодого покоління.

З обранням Україною європейського вектору розвитку збільшилася і кількість структур громадянського суспільства, зокрема, і громадських молодіжних організацій формального та неформального характеру. Тому, відповідно, зростає й динаміка детального дослідження молодіжної політики, її діяльності та впливу на розвиток держави як на муніципальному, так і загальному рівнях. До того, важливо звернути увагу на результати останніх подій як в Україні так і в світовому співтоваристві, що беззаперечно вплинули на формування та реалізацію молодіжної політики як на всеукраїнському так і на місцевому рівнях.

Період становлення та розвитку молодіжної політики України тісно переплітається з процесом становлення українського законодавства загалом. Тому аналізуючи низку законодавчих документів щодо молодіжної політики в Україні доцільно виділити наступні тенденції:

- законотворчий процес в Україні, починаючи з періоду отримання незалежності, відбувся не відразу, а й триває нині;
- більшість положень законів були написанні під впливом пережитків радянської системи.

Конституційно-нормативною основою регулювання відносин у нашої держави є Конституція України як основний Закон України. Окрім того, зазначимо, що всі законодавчі акти, які прийняті або будуть прийматися в майбутньому повинні чітко відповідати положенням Конституції. Відповідно, це стосується і сфери діяльності молодіжної політики.

Проаналізувавши нормативно-правові документи регулювання розвитку молодіжної політики, варто сказати, що законодавче підкріплення молодіжної політики

потребує: внесення коректив і редакцій, відповідно до трансформацій у внутрішній та зовнішній політиці України та скоординованої співпраці як органів державної влади так і інститутів громадянського суспільства.

Однак існує й ряд причин, що уповільнюють процес модернізації конституційного підґрунтя, а саме: недостатнє фінансування, ведення гібридної війни в країні, зміни в системі державного управління, соціально-економічна, політична кризи, тощо. Тому важливим завданням органів державної влади є модернізація законодавства України щодо формування молодіжної політики, підвищення ефективності діяльності з реалізації основних напрямів молодіжної політики та визначення механізму дотримання норм законодавства на регіональному та місцевому рівні.

Зарубіжний досвід становлення та розвитку молодіжної політики є надзвичайно важливим для повноцінного функціонування молодіжної політики в Україні. У більшості європейських країн молодіжна політика покликана сприяти молодим людям у становленні їх у суспільстві, зокрема, забезпеченню зайнятості й активної участі молоді в суспільних процесах. На сучасний період, становлення та розвиток молодіжної політики ЄС відображено у стратегії «Європа 2020». У даній стратегії розроблено основні напрями роботи в молодіжній сфері, що направлені на активізації молодіжної політики.

Починаючи з періоду прийняття незалежності, нашою країною була проведена значна робота щодо створення та впровадження нових принципів молодіжної політики. Однак, на сучасний період, молодіжна політика України виявляється все ще недосконалою в порівнянні з кращими європейськими практиками в молодіжній сфері. Тому Україні доцільно та важливо переймати кращий європейський досвід задля удосконалення та реформування нинішньої молодіжної політики та імплементації його на українську практику.

Молоде покоління є важливою частиною громадянського суспільства, а проблеми молоді є невід'ємною частиною соціально-економічних проблем не лише регіону, а й усієї країни, які повинні вирішуватись у відповідних цільових і комплексних програмах виконавчими органами влади, органами місцевого самоврядування та діючими молодіжними організаціями.

Молодіжна політика на муніципальному рівні є частиною національної молодіжної політики, тому, відповідно, існуючі проблеми молодіжної політики на державному рівні не відрізняються від молодіжних проблем на муніципальному рівні. Низка наявних проблем у молодіжній політиці як національного так і муніципального рівнів здебільшого пов'язані з недостатнім та нерегулярним фінансуванням молодіжних програм та заходів. Окрім того, сюди відноситься і нечіткі пріоритети при фінансуванні й реалізації цільових молодіжних програм та відсутність комплексного підходу до рішення різних молодіжних проблем.

Молодіжні проблеми існують і вони потребують негайного пошуку механізмів та шляхів їх мінімізації. Вирішення проблем надасть можливість молодіжним активістам, представникам молодіжних громадських організацій активно брати участь у суспільно-політичних процесах країни, представляти свої інтереси й відстоювати свої права, співпрацювати з міжнародними організаціями задля переймання позитивного досвіду та, відповідно, імплементація його на українську практику.

На сьогодні важливим для України є переймання позитивного європейського досвіду становлення та реалізації молодіжної політики задля визначення основних

удосконалених напрямів модернізації молодіжної політики в Україні та, відповідно, наближення її до Європейських стандартів. Імплементация кращих міжнародних практик надасть можливість державним органам влади в Україні внести відповідні корективи в основні принципи регулювання молодіжної політики як на загальнонаціональному рівні, так і на місцях.

У більшості європейських країн молодіжна політика покликана сприяти молодим людям у становленні їх у суспільстві, зокрема, забезпеченню зайнятості й активної участі молоді в суспільних процесах. Для України доцільно буде законодавчо закріпити положення та процедуру створення нових сучасних молодіжних центрів (за прикладом функціонування таких центрів у країнах ЄС) і удосконалити функції вже існуючих при органах державної влади та органах місцевого самоврядування в різних містах країни, спільною метою яких буде створення сприятливих умов для роботи з молоддю та впровадження новітніх підходів до модернізації молодіжної політики як на місцевому так і національному рівнях.

Ідея створення в Україні молодіжних центрів як одного з напрямів модернізації молодіжної політики України є актуальною та затребуваною. При цьому, важливо за основу взяти кращий досвід країн ЄС, де робота молодіжних центрів направлена на самореалізацію молоді, підтримку молодіжних ініціатив та посилення співпраці з органами державної влади та інститутами громадянського суспільства задля позитивного розвитку та реалізації молодіжної політики.

Нині в Україні відсутня чітка методика оцінки ефективності існуючих молодіжних програм регіонального та міського рівнів. Адже саме методика включає в себе порядок оцінки фактичної ефективності молодіжних заходів у процесі її реалізації, та по її закінченню – відображення реального стану розвитку молодого покоління. Тому, органам державної влади доцільно запропонувати чітку методику оцінки ефективності та результативності впровадження молодіжних заходів із урахуванням наявних ресурсів, що направлені на їх реалізацію, а також потенційних ризиків та критеріїв соціально-економічної ефективності (результат суспільно-економічного характеру, що виражається в підвищенні якості життя молоді), що впливають на становлення молодіжної політики.

Також, для визначення оцінки ефективності реалізації молодіжної політики України, доцільним уявляється і вирішення ряду проблем у процесі реалізації молодіжних заходів різних масштабів. Так, молодіжні проблеми існують, і їх невирішеність прямо впливає на результативність та ефективність реалізованих заходів у молодіжній сфері як регіонального так і загальнонаціонального масштабів. Окрім того, особливо гостро зараз стоїть питання відтоку молодих громадян до інших країн з різних причин, основною з яких є пошук стабільного фінансового ресурсу.

Що стосується молодіжної політики на муніципальному рівні, то варто додати ще декілька причин, що впливають на оцінку ефективності діяльності в молодіжній сфері. А саме: недостатня кількість молодіжних заходів, які б цілеспрямовано та системно відповідали б інтересам і потребам місцевої молоді; відсутність функціональних муніципальних приміщень для діяльності молодого покоління; недосконалість законодавчих документів, які потребують новітніх редакцій відповідно до сучасних реалій; наявність молодіжних проблем та відсутність чіткого механізму їх вирішення; тощо.

Для вирішення такого роду проблем органам державної влади та органам місцевого

самоврядування доцільно більше інформувати молодь міста про різноманітні заходи та, відповідно, про результати їх реалізації. Окрім того, важливо також робити періодичні зустрічі з представниками молодого покоління, залучати їх до участі в громадських заходах та вести діалог про актуальні потреби та проблеми молоді.

Ефективність розвитку молодіжної політики залежить не тільки від пошуку шляхів її удосконалення, а і від динаміки застосування нових методів і принципів функціонування системи управління державної молодіжної політики. Відповідно, пошук шляхів підвищення ефективності діяльності органів державної молодіжної політики має відбуватися у призмі різних наук, що вивчають державне управління під тим чи іншим кутом.

Трансформації, що нині відбуваються в Українській державі, безпосередньо впливають на розвиток всієї країни та молодіжної політики, зокрема. В умовах децентралізації системи державного управління нагальною виявляється розробка нової системи реалізації молодіжної політики країни та нових шляхів підвищення її ефективності, що направлена на активний взаємодіалог держави з молодіжними організаціями та посилення їх ролі в процесі прийняття суспільно-політичних рішень.

Оцінка ефективності реалізації молодіжної політики України базується на вже отриманих результатах впровадження молодіжних заходів. Важливу роль відноситься муніципальним молодіжним структурам, які повинні виступати посередниками в системі «органи державної влади – молоде покоління» та плідно співпрацювати з молодіжним сектором задля активізації молоді до участі в громадському житті суспільства. Тому, на сьогодні, важливим завданням органів державної влади задля підвищення оцінки ефективності реалізації молодіжних заходів є модернізація напрямів роботи молодіжної політики та визначення механізму дотримання законодавчих норм на державному, регіональному та місцевому рівнях.

Одним із важливих шляхів підвищення ефективності молодіжної політики на рівні громад є розробка та формування системи молодіжної роботи в об'єднаних територіальних громадах, що направлена на підтримку та розвиток молодіжних центрів та запровадження діяльності молодіжних працівників на рівні об'єднаних територіальних громад. Така діяльність забезпечується виконавчими комітетами об'єднаних територіальних громад у напрямках, що відповідають інтересам та потребам молодого покоління даної громади.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ

Мамчур Р.С. Роль органів місцевого самоврядування в реалізації молодіжної політики в умовах децентралізації./ Ольвійський форум – 2019: стратегії країн Причорноморського регіону в геополітичному просторі: XIII міжнар.наук.конф. 6-9 червня 2019 р. м. Миколаїв: програма та тези доповідей: наукової конференції «Державна політика формування спроможних до самоврядування територіальних громад у процесі децентралізації як запорука національної безпеки»/Чорном.нац. ун-т ім. Петра Могили. – Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2019. – С. 128-131.

АНОТАЦІЯ

Мамчур Р.С. Молодіжна політика в Україні та її реалізація на муніципальному рівні (на прикладі м. Миколаєва) – На правах рукопису.

Магістерська робота на здобуття освітнього ступеню «магістр». Чорноморський національний університет імені Петра Могили. – Миколаїв, 2019.

В магістерській роботі охарактеризована сутність молодіжної політики в Україні та її реалізація на муніципальному рівні.

Розкрита сутність муніципальної молодіжної політики в м. Миколаєві.

З'ясовано, що з обранням Україною європейського вектору розвитку збільшилася і кількість структур громадянського суспільства, зокрема, і громадських молодіжних організацій формального та неформального характеру

Обґрунтовано необхідність вирішення проблем реформування молодіжної політики, яка надасть можливість молодіжним активістам, представникам молодіжних громадських організацій активно брати участь у суспільно-політичних процесах країни, представляти свої інтереси й відстоювати свої права, співпрацювати з міжнародними організаціями задля переймання позитивного досвіду та, відповідно, імплементація його на українську практику.

З'ясовано, що важливу роль необхідно відводити фінансовому та кадровому забезпеченню, розвитку молодіжної інфраструктури із залученням молоді до участі у розробленні й ухваленні рішень та контролю за їх виконанням.

Доведено, що дослідження питання про можливі напрями модернізації молодіжної політики в Україні та її наближення до європейських стандартів є актуальним та затребуваним відповідно до сучасних реалій.

Наведено шляхи модернізації молодіжної політики на муніципальному рівні (на прикладі м. Миколаєва).

Запропоновано розглядати молодь як основний суб'єкт молодіжної роботи задля підвищення ефективності розвитку молодіжної політики.

Ключові слова: молодь, молодіжна політика, молодіжний працівник, місцеве самоврядування, муніципальна влада, інститут громадянського суспільства, орган студентського самоврядування, цільова програма.

SUMMARY

Mamchur R.S. Youth policy in Ukraine and its implementation at the municipal level (on the example of Mykolaiv) – Manuscript.

The master's theses for obtaining an educational degree «Master». Petro Mohyla Black Sea National University. – Mykolaiv, 2019.

The master's theses describes the essence of youth policy in Ukraine and its implementation at the municipal level.

The substance of the municipal youth policy in the city of Mykolaiv is revealed.

It has been found out that with the choice of Ukraine the European vector of development, the amount of civil society institutions, including public and youth organizations of formal and informal character have increased.

The need to address issues of youth policy reform is justified, which will enable youth activists, representatives of youth NGOs to actively participate in the country's socio-political

processes, represent their interests and claim their rights, cooperate with international organizations to adopt positive experience and, accordingly, to Ukrainian practice.

It has been found out that financial and human resources, development of youth infrastructure with involvement of young people in participation in the development and decision making and monitoring of their implementation should play an important role.

It is proved that the study of the possible directions of modernization of youth policy in Ukraine and its approximation to the European standards is relevant and demanded in accordance with current realities.

The ways of modernization of youth policy at the municipal level (on the example of Mykolaiv) are given.

It is suggested to consider youth as the main subject of youth work in order to increase the effectiveness of youth policy development.

Keywords: youth, youth policy, youth worker, local self-government, municipal government, civil society institute, student self-government body, target program.